

דפים מהספר "המערכה המלחמתית בחזית המצרית"

מאת לואא' [אלוף – פ.מ.] בדימוס ג'מאל חמאד

תירגם: אל"ם (מיל.) פסח מלובני – קצין באגף המודיעין.

הבהרות: אלוף (מיל.) אמנון רשף; אל"ם (מיל.) פסח מלובני; תא"ל (מיל.) ד"ר דני אשר.

מצב אגדי הקומנדו

אגד 129 קומנדו: בבוקר ה-19 לחודש קיבל עקיד [אל"ם – פ.מ.] עלי היכל הוראה לסגת עם האגד שלו מאזור המבצעים שמדרום לתעלת אסמאעיליה לאזור אבו צוייר

موقف مجموعات الصاعقة

المجموعة ١٢٩ صاعقة: في صباح يوم ١٩ أكتوبر صدر الأمر إلى العقيد أ. ح علي هيكل بالانسحاب بمجموعته من منطقة العمليات جنوب ترعة الإسماعيلية إلى منطقة أبو صوير
٥٥٢

עמ' 553

שמצפון לתעלה, כדי לארגן אותו מחדש ולהחזיר לו את כשירותו, וזאת בשל האבדות הרבות שספגו יחידותיו במהלך קרבות השיבוש הקשים אותם ניהל כנגד הכוחות הישראליים מה-16-18 לחודש באזורי אבו סולטאן, דוורסואר וסרפאום.

בערב ה-19 לחודש קיבל העקיד [אל"ם – פ.מ.] היכל, מפקד האגד, משימה חדשה ממפקדת ארמיה 2, והיא להגן מדרום לתעלת אסמאעיליה על הגזרה שמן הגשר התלוי ["אדום" 6717 – א.ר.] ועד לכפר אל-מחסמה. ב-20 לאוקטובר החליט העקיד [אל"ם – פ.מ.] היכל להקים שלושה בסיסים מדרום לתעלה שיכסו את הגזרה שנקבעה עם שלושת גדודי האגד, מהן יבצעו צוותי הקרב את פשיטותיהם ומארביהם בהתאם לטקטיקות הקומנדו. הבסיסים היו:

شمال التربة، للقيام بعملية إعادة التجميع واستعادة الكفاءة القتالية، وذلك عقب الخسائر الجسيمة التي حاقت بوحدات المجموعة خلال المعارك التعطيلية العنيفة التي خاضتها ضد القوات الإسرائيلية من (١٦ إلى ١٨) أكتوبر في مناطق أبو سلطان والدفرسوار وسراييوم.

وفي مساء يوم ١٩ أكتوبر تلقى العقيد هيكل قائد المجموعة من قيادة الجيش الثاني مهمة جديدة لمجموعته، وهي الدفاع جنوب ترعة الإسماعيلية عن القطاع من الكوبري العلوي (خارج) إلى قرية المحسمة. وفي يوم ٢٠ أكتوبر، قرر العقيد هيكل إنشاء ثلاث قواعد جنوب التربة لتغطية القطاع المحدد من كتائب المجموعة الثلاث، لتنتقل منها المجموعات المقاتلة للقيام بالإغارات وعمل الكمان وفقا لتكتيكات الصاعقة. وكانت هذه القواعد كما يلي:

הבסיס הראשון: מדרום-מערב לגשר התלוי ["אדום" 6717 - א.ר.], כשהוא פועל לכיוון נוה מדבר אל-מנאיף ["סגול" 333 - א.ר.].

הבסיס השני: מדרום לאבו צוייר, כשהוא פועל לכיוון צומת דרך אבו צוייר עם דרך אסמאעיליה המדברית [צומת "עצוב" - "ארזל" - א.ר.].

הבסיס השלישי: מדרום לאל-מחסמה, כשהוא פועל לכיוון דרך אסמאעיליה - קהיר המדברית [ציר "ארזל" - א.ר.].

אגד 139 קומנדו: כלל 4 גדודי קומנדו בפיקוד עקיד [אל"ם - פ.מ.] אסאמה אבראהים, והיה ערוך באזור כינוס ממערב לקהיר, במסגרת העתודה האסטרטגית של המפקדה הכללית. ב-6 לחודש הונחת גדוד ממנו מאחורי מיצר הגידי באמצעות

القاعدة الأولى: جنوب غرب الكوبري العلوي، وتعمل في اتجاه واحة المنايف.

القاعدة الثانية: جنوب أبو صوير، وتعمل في اتجاه تقاطع وصلة أبو صوير مع طريق الإسماعيلية الصحراوي.

القاعدة الثالثة: جنوب المحسمة، وتعمل في اتجاه طريق الإسماعيلية القاهرة الصحراوي.

المجموعة ١٣٩ صاعقة: كانت تتكون من ٤ كتائب صاعقة بقيادة العقيد أ.ح أسامة إبراهيم، وكانت تتمركز في منطقة تجمع غرب القاهرة من ضمن الاحتياطي الاستراتيجي للقيادة العامة، وفي يوم ٦ أكتوبر تم إبرار كتيبة منها خلف مضيق الجدي بواسطة طائرات

מסוקים, במשימה לשבש את [הגעת – פ.מ.] עתודות האויב. ב-10 לחודש נשלח גדוד אחר ממנו לפורט סעיד, כדי להשתתף בהתקפה על אחד המעוזים שבקו בר לב (מעוז "בודפסט" – במקור), הנמצא מדרום-מזרח לפורט פוא'ד. ב-18 לחודש קיבל עקיד [אל"ם – פ.מ.] אסאמה, מפקד האגד, משימה מהמפקדה הכללית, מעמיד [תא"ל – פ.מ.] נביל שכרי, מפקד כוחות הקומנדו. לביצוע המשימה היה עליו לנוע עם שני הגדודים שתחת פיקודו בבוקר ה-19 לחודש, על דרך קהיר – אסמאעיליה החקלאית [ציר "פגר" – א.ר.], וכ-3 ק"מ לפני אסמאעיליה היה עליו לסטות דרומה, כדי לחצות את תעלת אסמאעיליה על גשר נפישה, ולהתקדם אח"כ על הדרך החקלאית המקבילה לתעלה המתוקה (תעלת סואץ הקלה – במקור) [ציר "מסכה" – א.ר.] בכיוון האגם המר הגדול, במטרה לתקוף את כוחות האויב שבאזור דוורסואר, להשמידם ולהשתלט על המוצב בדוורסואר, ואח"כ לאבטח אותו בשיתוף פעולה עם כוחות ארמיה 2. לפני שהאגד החל לנוע, הסתפחה

ההליקופטר במهمة تعطيل احتياطات العدو. وفي يوم ١٠ أكتوبر أرسلت كتيبة أخرى منها إلى بورسعيد للاشتراك في مهاجمة أحد حصون خط بارليف (حصن بودابست) الذي يقع جنوب شرق بورفؤاد. وفي يوم ١٨ أكتوبر تلقى العقيد أسامة قائد المجموعة مهمة حددتها له القيادة العامة وقام بتلقيها له العميد أ.ح نبيل شكري قائد قوات الصاعقة. وكانت المهمة تقضي بتحركه بالكتيبتين اللتين تحت قيادته صباح يوم ١٩ أكتوبر على طريق القاهرة - الإسماعيلية الزراعي، وقبل الإسماعيلية بحوالي ٣ كيلو مترات تنحرف المجموعة جنوباً لتعبر ترعة الإسماعيلية على كوبري نفیشة وتتقدم بعد ذلك على الطريق الزراعي الموازي للترعة الحلوة (ترعة السويس) في اتجاه البحيرة المرة الكبرى، بهدف الهجوم على قوات العدو في منطقة الدفرسوار، وتدميره والاستيلاء على النقطة القوية في الدفرسوار، ثم تأمينها بالتعاون مع قوات الجيش الثاني. وقبل تحرك المجموعة، ألحق

٥٥٣

עמ' 554

אליו כיתה של אנשי צפרדע מחיל-הים, שכללה 3 קצינים ו-13 משקי"ם וחייילים, מצויידיים בכמות של מוקשים ימיים, כדי להשתמש בהם להריסת הגשרים הישראליים, שהוקמו על התעלה באזור דוורסואר.

בעת תנועת האגד בדרכו ליעדו, הגיע למפקדת ארמיה 2 מברק אלחוטי מענף המבצעים במפקדת הקומנדו, בו נאמר: "נא להודיע למפקדת ארמיה 2 שמפקדת אגד 139 קומנדו, יחד עם שני גדודים, עומדים להגיע לאזור נפישה, ומשם יפנו דרומה בכיוון האגם המר הגדול, לביצוע משימה קרבית. נא להודיע ליחידות ארמיה 2 שבאזור". מברק זה יצר אווירה של דאגה במפקדת ארמיה 2, מאחר והאגד נשלח לבצע משימה קרבית בכיוון האגם המר הגדול, שהאויב תפס את כל העמדות שמסביב לגדתו המערבית, וזאת מבלי לשתף כלל את מפקדת ארמיה 2 בתכנון או בביצוע, דבר שהיה בו סיכון רב. לפיכך הורה לווא' [אלוף – פ.מ.] עבד אל-מנעם ח'ליל, שהמשרה הצבאית תעצור את טור כלי הרכב של אגד 139 באבו צוייר, באזור המתנה, וכי על מפקד האגד להגיע למפקדת ארמיה 2 באסמאעיליה לפגישה.

עליה جماعة من الضفادع البشرية من قوات البحرية كانت تتكون من 3 ضباط و 13 ضابط صف وجنديا مزودة بكمية من الألغام البحرية لاستخدامها في نسف الجسور الإسرائيلية المقامة فوق القناة في منطقة الدفرسوار.

وفي أثناء تحرك المجموعة في طريقها إلى هدفها، وصلت قيادة الجيش الثاني إشارة لاسلكية من فرع العمليات بقيادة الصاعقة ورد فيها ما يلي: «يرجى إخطار قيادة الجيش الثاني بأنه ستصل قيادة المجموعة 139 صاعقة وكتيبتان إلى منطقة نفيسة ثم تتجه جنوباً في اتجاه البحيرة المرة الكبرى لتنفيذ مهام قتالية. يرجى إخطار وحدات الجيش الثاني بالمنطقة». وقد أثار هذه الإشارة جوا من القلق في قيادة الجيش الثاني بسبب تكليف مجموعة صاعقة قادمة من القاهرة رأساً بتنفيذ مهمة قتالية في اتجاه البحيرة المرة الكبرى التي يحتل العدو كل المواقع حول شاطئها الغربي، دون إشراك قيادة الجيش الثاني في التخطيط أو التنفيذ مما ينطوي على أخطار جسيمة؛ ونظراً لذلك أصدر اللواء عبد المنعم خليل أوامره بأن توقف الشرطة العسكرية رتل عربات المجموعة 139 صاعقة عند أبو صوير في منطقة انتظار وأن يحضر قائد المجموعة إلى قيادة الجيش الثاني بالإسماعيلية لمقابلته.